

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
СУЧАСНІ ТЕРАПЕВТИЧНІ ТЕХНІКИ
В СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Освітньо-професійна програма «Соціальна педагогіка»
Спеціальність І 10 Соціальна робота та консультування
Галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Сучасні терапевтичні техніки в соціально-педагогічній діяльності
Викладач	Сабат Наталія Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Контактний телефон викладача	+380986702613
Е-mail викладача	nataliia.sabat@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний / заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	очні консультації: згідно розкладу консультацій

2. Анотація до освітньої компоненти

Освітня компонента «Сучасні терапевтичні техніки в соціально-педагогічній діяльності» спрямована на формування в студентів знань і практичних навичок використання ефективних психосоціальних методів підтримки особистості в умовах освітнього та соціального середовища. У межах курсу розглядаються теоретичні основи та прикладні аспекти арт-терапії, казкотерапії, метафоричних асоціативних карт, тілесно-орієнтованих та наративних практик, елементів когнітивно-поведінкової терапії тощо. Особлива увага приділяється роботі з дітьми та молоддю, які зазнали психотравмуючого досвіду, перебувають у кризових ситуаціях або складних життєвих обставинах. Дисципліна поєднує теоретичні засади з інтерактивними формами навчання: тренінгами, практикумами, супервізіями, що сприяє розвитку професійної емпатії, навичок невербальної комунікації та інструментарію індивідуального й групового втручання. Курс готує майбутніх фахівців до впровадження терапевтичних технік у соціально-педагогічну практику з метою психоемоційної підтримки, розвитку ресурсності клієнтів та профілактики професійного вигорання.

3. Мета та цілі освітньої компоненти

Мета: сформувати у здобувачів вищої освіти теоретичні знання та практичні вміння щодо застосування сучасних терапевтичних технік у соціально-педагогічній діяльності з різними категоріями клієнтів з метою забезпечення їх психоемоційного благополуччя, подолання кризових ситуацій та сприяння соціальній адаптації.

Завдання:

- ознайомити здобувачів вищої освіти з основними теоретико-методологічними підходами до терапевтичної роботи в соціально-педагогічній практиці;
- розкрити зміст і специфіку сучасних терапевтичних технік (арттерапії, казкотерапії, тілесно-орієнтованої терапії, когнітивно-поведінкових інтервенцій, нарративної терапії тощо);
- навчити студентів підбирати та адаптувати терапевтичні техніки відповідно до потреб і вікових особливостей цільових груп клієнтів;
- сформувати навички безпечного і професійного використання терапевтичних засобів у роботі з дітьми, підлітками, сім'ями, особами, що пережили травматичний досвід;
- сприяти розвитку емпатії, рефлексії та навичок етичної взаємодії в процесі терапевтичного супроводу клієнтів;
- забезпечити практичну підготовку здобувачів через участь у міні-тренінгах, вправах, моделюванні кейсів і розробці терапевтичних програм.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності

ЗК 6. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 9. Навички міжособистісної взаємодії.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 6. Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг.

СК 7. Здатність до професійної рефлексії та вдосконалення свого фахового рівня.

СК 11. Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи; додержуватися соціально-педагогічної етики, вдосконалювати свій фаховий рівень.

СК 18. Здатність впливати на подолання міжособистісних, внутрішньосімейних конфліктів, надавати необхідну консультативну психолого-педагогічну допомогу дитячим, молодіжним, громадським об'єднанням, групам соціального ризику, дітям та підліткам, які потребують допомоги.

Програмні результати навчання

ПРН 9. Виконувати рефлексивні практики в контексті цінностей соціальної роботи, відповідальності, у тому числі для запобігання професійного

вигорання.

ПРН 19. Об'єднувати зусилля з метою створення в соціальному середовищі умов для всебічного розвитку дітей та підлітків; проводити соціальну роботу щодо організації спілкування дітей, молоді, дорослих у громаді за місцем їхнього проживання; готувати дітей та підлітків до життя в суспільстві; сприяти участі дітей та молоді у творчій та суспільно корисній діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 90 год	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12 / 4
семінарські заняття	18 / 6
самостійна робота	60 / 80

Ознаки освітньої компоненти			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
II	I 10 Соціальна робота та консультування	перший	вибіркова

Тематика освітньої компоненти			
Тема	Кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Теоретико-методологічні засади використання терапевтичних технік у соціально-педагогічній діяльності.	2/2	2	10/12
Тема 2. Арттерапія як інструмент соціально-педагогічної підтримки особистості.	2	4/2	10/14
Тема 3. Казкотерапія, метафоричні історії та бібліотерапія в роботі з дітьми та підлітками.	2	2	10/12
Тема 4. Когнітивно-поведінкові техніки та стратегії саморегуляції в умовах стресу та криз.	2	4/2	10/14
Тема 5. Тілесно-орієнтовані та дихальні практики у відновленні психоемоційного стану.	2/2	2	10/14
Тема 6. Наративна, ігрова та групова терапія в роботі соціального педагога.	2	4/2	10/14
ЗАГ.:	12/4	18/6	60/80

6. Система оцінювання освітньої компоненти

Загальна	Згідно Положення про порядок організації та проведення
----------	--

система оцінювання навчальної дисципліни	оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf Вид контролю – залік. Максимальна кількість балів – 100. Семінарські заняття – 45 балів, Контрольна робота – 45 балів; Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 10.
Вимоги до письмових робіт	Виконання письмових завдань, поданих до планів семінарських занять, є обов'язковим складником підготовки до заняття і оцінюються додатково. Письмові роботи повинні виконуватися самостійно й перевірятись під час практичного заняття. Здобувачі вищої освіти виконують контрольну роботу у формі тестування, яке розміщене на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua (для денної – на занятті, для заочної – за 10 днів до початку сесії).
Семінарські заняття	Семінарські та практичні заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу, комунікації відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань. Оцінка за такі заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Обов'язкова присутність на заняттях. Активність упродовж семестру, відвідування або відпрацювання усіх семінарських занять упродовж двох тижнів з моменту пропуску заняття або отримання незадовільної оцінки на занятті. Оцінки за поточне тестування, відповіді на семінарських заняттях, виконання контрольної роботи та завдань на самостійне опрацювання.
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік; Форма здачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: виконуються з використання цифрових технологій та з посиланнями на джерела (з урахуванням вимог до виду роботи).

Академічна доброчесність: Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності відповідно до Кодексу честі

Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/Нова-редакція-Кодексу-честі-Прикарпатського-національного-університету-імені-Василя-Стефаника-1.pdf>

– сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Студент повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку закладу вищої освіти, інших видів політики, передбачених нормативними документами, що регулюють освітній процес у ЗВО.

Студенти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <https://cnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобігання-академічному-плагіату.pdf>

Під час виконання письмових завдань слід надавати посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права; надавати достовірну інформацію про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

У випадку порушення норм академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із закладу освіти;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

Відвідування занять: Обов'язкове. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Неформальна освіта: Згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/05/02-07.33_2022-polozhennia-pro-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-osvity-v-prykarpatskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-vasylia-stefanyka.pdf

Зараховуються результати неформальної освіти згідно з кількістю годин та тем, які повинні відображати матеріал семінарських занять. Наприклад, 2 години, які були отримані в результаті неформальної освіти, зараховуються як одне семінарське заняття з відповідної теми.

Обов'язковою умовою визнання результатів неформального навчання здобувача в рамках вибіркової складової освітньої програми є відповідність цих результатів рівню освіти, на якому реалізується освітня програма.

Рекомендовані платформи:

українська освітня платформа [Prometheus](#);

безкоштовна освітня платформа [Khan Academy](#);

українська студія онлайн-освіти [EdEra](#);

онлайн-платформа [Coursera](#).

8. Рекомендована література

Базова

1. Калька Н., Ковальчук З. Практикум з арт-терапії: навч.-метод. посіб. Ч. 1. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 232 с.
2. Корпач Н. І. Арт-терапії у практиці соціального гувернера в умовах сім'ї. *Humanitas*. Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 1. С. 28–35.
3. Корпач Н. І. Соціотерапевтичний підхід у соціальній роботі з дітьми та сім'єю, які опинились у складних життєвих обставинах // Соціальна робота з сім'ями: теорії, моделі, ефективні практики : колективна монографія. Волинський національний університет імені Лесі Українки / за редакцією В. Петровича, С. Чернети. Луцьк : ФОП Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2021. С. 271–300.
4. Полторак Л. Ю. Арт-терапія в соціальній роботі : навч. посіб. Херсон : ФОП Грінь Д. С., 2014. 152 с.
5. Сабат Н. І., Сабат Н. В. Сучасні терапевтичні техніки в соціальній роботі : навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ : НАІР, 2024. 224 с.
6. Сорока О. В. Арт-терапія: теорія і практика : навч.-метод. посіб. Тернопіль : Астон, 2014. 195 с.
7. Федій О. А. Естетотерапія : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2012. 304 с.

Додаткова

1. Гончар І. Традиційні та інноваційні технології арт-терапії в реабілітації дітей з інвалідністю. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2023. № 2 (11). С. 33–42. [https://doi.org/10.31499/2618-0715.2\(11\).2023.291847](https://doi.org/10.31499/2618-0715.2(11).2023.291847)
2. Городиська В. В. Упровадження арт-терапії як інноваційної технології у дошкільних закладах освіти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. № 69. Т. 1. С. 56–61.
3. Денисюк О. Використання засобів театрального мистецтва в підготовці студентів за спеціальністю «Соціальна робота». *Ввічливість. Humanitas*. 2024. № 5. С. 3–10. <https://doi.org/10.32782/humanitas/2024.5.1>
4. Дзюба Т. М. Психологічна корекція агресивності підлітків засобами арт-терапії. *Pedagogy and Psychology in the Modern World: Interaction Vectors*. 2021. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-078-0-7>
5. Докторович М. О., Рурик Г. Л., Хозраткулова І. А. Арт-терапія в

діяльності психолога та соціального педагога. Київ : Редакція загальнопедагогічних газет, 2014. 97 с.

6. Замашкіна О. Д. Роль арт-терапевтичної роботи з підлітками, схильними до девіації. *PERSPECTIVES OF WORLD SCIENCE AND EDUCATION*. Осака, 2019. С. 211–219.

7. Ільченко І. С. Арт-терапія : навч. посіб. Умань : Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2013. 150 с.

8. Колпакчи О. С. Арт-терапія: курс лекцій : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 288 с.

9. Москальова Л., Єрьоміна Л. Формування готовності майбутніх соціальних працівників до роботи з сім'єю: тренінг з використання арт-технік. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2021. Вип. 2 (7). С. 134–141. [https://doi.org/10.31499/2618-0715.2\(7\).2021.244638](https://doi.org/10.31499/2618-0715.2(7).2021.244638)

10. Олійник І. В. Арт-терапія як одна з інноваційних психолого-педагогічних технологій у професійній діяльності соціальних працівників. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 5. Педагогічні науки: реальність та перспективи. 2018. Вип. 61. С. 208–213.

11. Опанасюк І. В. Використання арт-терапевтичних технологій у розвитку усвідомлення підлітками особистісного емоційного простору. *Психологія: реальність і перспективи : зб. наук. праць*. Рівне, 2023. Вип. 20. С. 135–143.

12. Петрович Ж., Татаренко О. Використання арт-технік у профілактиці агресивності молодших підлітків у сучасних умовах. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2022. Вип. 2 (9). С. 218–229. [https://doi.org/10.31499/2618-0715.2\(9\).2022.267351](https://doi.org/10.31499/2618-0715.2(9).2022.267351)

13. Припула О. А. Інтеграція арт-терапії при лікуванні посттравматичного стресового розладу. *Наукові перспективи*. 2023. № 7 (37). С. 683–693.

14. Скляр О. С. Арт-терапія як спосіб надання дітям психологічної допомоги в умовах воєнного стану (практичне застосування). *Особистість, суспільство, війна : тези доп. учасників міжнар. психолог. форуму (м. Харків, 7 квіт. 2023 р.)* / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2023. С. 199–202.

15. Федій О. А. Танцювальні засоби естетотерапії в професійній педагогічній діяльності. *Вища освіта України – Додаток 3, том V (12)*. 2008. Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». С. 601–608.

Викладач _____ Наталія САБАТ, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи